

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze
65-954 Zielona Góra, ul. Spokojna 1
www.stat.gov.pl/zg

PANORAMA DEMOGRAFICZNA

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

ORAZ BERLIN I BRANDENBURGIA w 2009 R.

Opracowanie merytoryczne: Zuzanna Sikora
Opracowanie graficzne: Edyta Leśniarek

Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych
Kierownik - tel. 68 3223 192,
Informatorium statystyczne - 68 3223 119, 68 3223 128, 68 3223 147
Analizy statystyczne - tel. 68 3223 193, 68 3223 190
Skład i opracowanie graficzne - tel. 68 3223 166

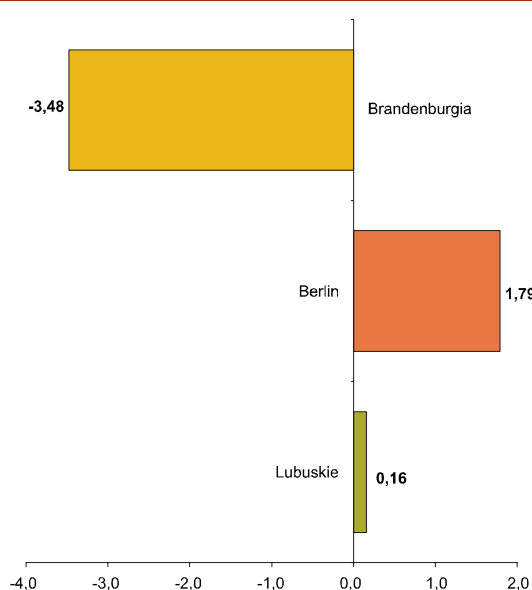
W 2009 r. terytorium województwa lubuskiego, Brandenburgii i Berlina, stanowiące część polsko-niemieckiego obszaru transgranicznego zamieszkiwało 7,0 mln osób. W ciągu niemal dekady liczba ludności w regionie zmniejszyła się o 28,4 tys. osób (o 0,4%). W porównaniu do 2008 r. populacja tylko nieznacznie wzrosła. W 2009 r. mieszkańcy Brandenburgii stanowili 3,1% ludności (ogółem) Niemiec, Berlina – 4,2%. Udział ludności województwa lubuskiego w populacji Polski wyniósł 2,6%.

Ruchy migracyjne akcentowane w obu landach niemieckich, przyrost naturalny po polskiej stronie

Liczba ludności w Brandenburgii zmniejsza się z roku na rok w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji (od 2005 r.). W Berlinie obserwuje się natomiast wzrost populacji wskutek występującej od kilku lat nadwyżki migracyjnej. Od 2007 r. notuje się tam również dodatni przyrost naturalny. O rozwoju liczby ludności w województwie lubuskim wciąż decyduje dodatni przyrost naturalny; saldo migracji zewnętrznej oscyluje wokół zera.

W 2009 r. Brandenburgię zamieszkiwało 2,5 mln osób, Berlin – 3,4 mln osób i województwo lubuskie – 1,0 mln osób. W skali roku w Brandenburgii liczba ludności zmniejszyła się o 11,0 tys. osób (o 0,4%), Berlin i województwo lubuskie odnotowały wzrost populacji odpowiednio o 11,0 tys. i 1,1 tys. osób (o 0,3% i o 0,1%).

Zmiana stanu populacji między rokiem 2000 i 2009 (w %)

Powierzchnia i ludność

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Powierzchnia w km ²	Ludność			Kobiety na 100 mężczyzn
			razem	w tym kobiety	na km ²	
Brandenburgia	2000	29477	2601962	1318530	88	103
	2008	29481	2522493	1273181	86	102
	2009	29482	2511525	1267424	85	102
Berlin.....	2000	892	3382169	1738635	3793	106
	2008	892	3431675	1751173	3849	104
	2009	892	3442675	1756419	3861	104
Lubuskie	2000	13984	1008472	518213	72	106
	2008	13988	1008962	519987	72	106
	2009	13988	1010047	520586	72	106

Źródło: dane GUS w Warszawie i Urzędu Statystycznego Berlina i Brandenburgii.

Ludność według grup wieku

Łatwość według grup wieku

Grupy wieku	2000	2009	2000	2009	2000	2009
	Brandenburgia		Berlin		Lubuskie	
	w %					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
19 lat i mniej.....	20,8	15,3	18,8	16,3	29,1	22,3
Od 20 do 29 lat	11,3	11,7	13,1	14,7	15,7	16,9
Od 30 do 39 lat	16,5	11,0	18,7	14,4	12,6	14,8
Od 40 do 49 lat	16,6	18,1	14,7	17,2	17,0	12,4
Od 50 do 59 lat	11,7	16,5	13,2	13,2	10,8	16,1
60 lat i więcej.....	23,1	27,4	21,5	24,2	14,8	17,5

Źródło: dane GUS w Warszawie i Urzędu Statystycznego Berlina i Brandenburgii.

Transgraniczne polsko-niemieckie starzeje się

Pomiędzy 2000 r. i 2009 r. w regionie transgranicznym ubytek liczby (udziału) dzieci i młodzieży był wyższy niż przyrost liczby (udziału) osób starszych.

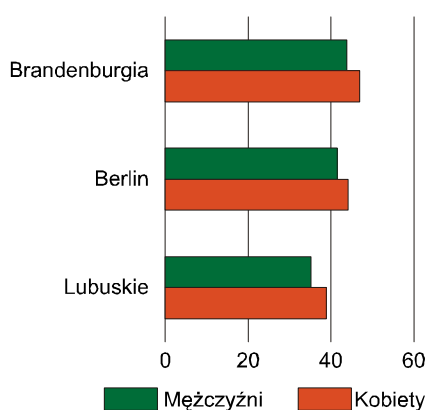
W 2009 r. w województwie lubuskim liczba osób w wieku poniżej 20 lat wyniosła 224,7 tys. (292,9 tys. w 2000 r.). Osoby młode stanowiły więcej niż 1/5 (22,3%) mieszkańców ogółem. Mimo spadku (o 6,8 pkt proc.) odsetka dzieci i młodzieży w porównaniu do 2000 r., udział osób młodych w ludności województwa nadal jest wyższy od udziału osób starszych (17,5%).

W Brandenburgii w wieku poniżej 20 lat było 384,3 tys. osób, powyżej 60 lat – 686,0 tys. osób. W porównaniu do 2000 r. liczba osób w wieku 0-19 lat zmniejszyła się o 157,7 tys. (o 29,1%), a jej udział – z 20,8% do 15,3%. Odsetek osób w wieku 60 lat i więcej wzrósł o 4,3 pkt proc. i wyniósł 27,4%.

W Berlinie było 560,4 tys. osób młodych, tj. 16,3% ludności ogółem (18,8% w 2000 r.). Osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiły 24,2% populacji wobec 21,5% w 2000 r.

Odsetek osób w wieku 0-14 lat (dzieci) oraz osób w wieku 65 lat i więcej wskazuje, że populacja Brandenburgii i Berlina jest starsza niż ta województwa lubuskiego, co potwierdza mediana wieku. W 2009 r. połowa ludności w Brandenburgii miała więcej niż 45,3 lat, w Berlinie – więcej niż 42,8 lata. Mediana wieku w województwie lubuskim wyniosła 37,1 lat.

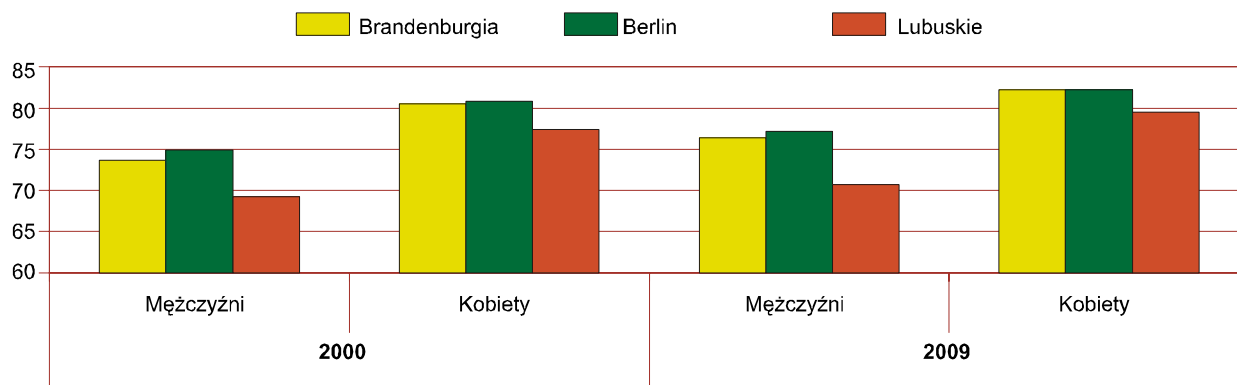
Mediana wieku w 2009 r.

DEMOGRAFIA OBSZARU TRANSGRANICZNEGO W 2009 R.

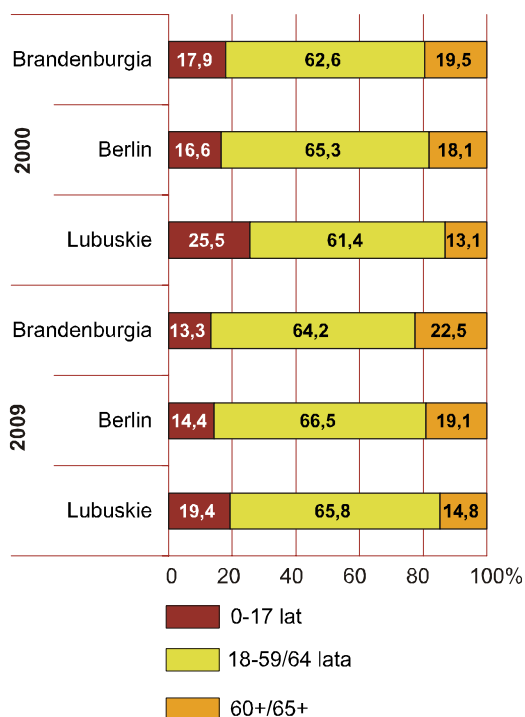
Wyszczególnienie	Brandenburgia	Berlin	Lubuskie
Ludność ogółem (w mln)	2,5	3,4	1,0
w wieku poniżej 15 lat (w %)	11,4	12,1	15,5
w wieku powyżej 65 lat (w %)	22,5	19,1	11,8
Prognoza ludności w 2030 r. (w mln)	2,3	3,3	1,0
Mediana wieku	45,3	42,8	37,1
Wskaźnik dzietności	1,4	1,3	1,4
Przeciętne trwanie życia			
mężczyźni	76,4	77,2	70,7
kobiety	82,2	82,2	79,5

Przeciętne trwanie życia

U w a g a: Trwanie życia w Brandenburgii i Berlinie dla lat 1999/01 i 2007/09.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

U w a g a: W 2009 r. w obu niemieckich landach wiek poprodukcyjny liczony od 65 lat dla obojga płci.

Niemal 2/3 ludności regionu w wieku zdolności produkcyjnej

Potencjał ekonomiczny pogranicza w 2009 r. stanowiło łącznie 4,6 mln osób, tj. 65,6% mieszkańców regionu. W 2009 r. w Brandenburgii w wieku aktywności zawodowej było

1,6 mln osób, w Berlinie – 2,3 mln osób i województwie lubuskim – 0,7 mln osób.

Wskaźnik obciążenia ekonomicznego wyrażający relację osób w wieku nieprodukcyjnym do (100) osób w wieku produkcyjnym w Brandenburgii wyniósł 56 osób, w Berlinie – 50 osób i w województwie lubuskim – 52 osoby. W 2009 r. w Brandenburgii niemal 3 osoby w wieku zdolności produkcyjnej przypadają na 1 osobę w wieku poprodukcyjnym, w Berlinie – 3,5 osoby, w województwie lubuskim – 4,4 osoby.

WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO

Wyszczególnienie	2000	2009	2000	2009
	wskaźnik młodości		wskaźnik starości	
Brandenburgia	32,7	24,6	24,5	36,1
Berlin	28,3	25,2	21,9	29,6
Lubuskie	48,3	33,7	18,1	17,9

Wskaźnik młodości – relacja osób w wieku 0-20 lat do 100 osób w wieku 20-65 lat.

Wskaźnik starości – relacja osób w wieku 65 lat i więcej do 100 osób w wieku 20-65 lat.

Ruch naturalny

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ludność	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt ^a
			na 1000 ludności				
Brandenburgia.....	2000	2601962	3,8	7,1	10,0	-2,9	3,7
	2008	2522493	4,6	7,4	10,6	-3,2	2,2
	2009	2511525	4,8	7,4	10,9	-3,5	3,2
Berlin	2000	3382169	4,2	8,8	9,8	-1,1	3,7
	2008	3431675	3,4	9,3	9,3	0,0	3,4
	2009	3442675	3,7	9,3	9,2	0,1	3,9
Lubuskie.....	2000	1008472	5,3	9,9	8,8	1,1	8,6
	2008	1008962	6,9	11,2	9,5	1,8	5,4
	2009	1010047	6,5	11,4	9,7	1,7	6,3

a Na 1000 urodzeń żywych

Źródło: dane GUS w Warszawie i Urzędu Statystycznego Berlina i Brandenburgii.

Małżeństwa zawierane coraz później

W 2009 r. w Brandenburgii zarejestrowano niemal 5 małżeństw na 1000 ludności, nieznacznie więcej niż w poprzednim roku. Również w Berlinie odnotowano wzrost poziomu zawieranych małżeństw (3,7‰ wobec 3,4‰). W województwie lubuskim zawarto ich nieco mniej, ale i tak współczynnik zawierania małżeństw pozostaje na wyższym niż u sąsiadów poziomie (6,5 na 1000 ludności).

Rośnie skłonność do pozostawania w stanie panieńskim i kawalerskim. Przeciętnie o 2-3 lata wydłużył się wiek nowożeńców stających po raz pierwszy na ślubnym kobiercu, w porównaniu do 2000 r. W 2009 r. w województwie lubuskim połowa nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy, była w wieku:

27,6 lat mężczyzna i 25,7 lat kobieta (w 2000 r. odpowiednio – 25,0 i 23,0 lata). W Brandenburgii mediana zawier-

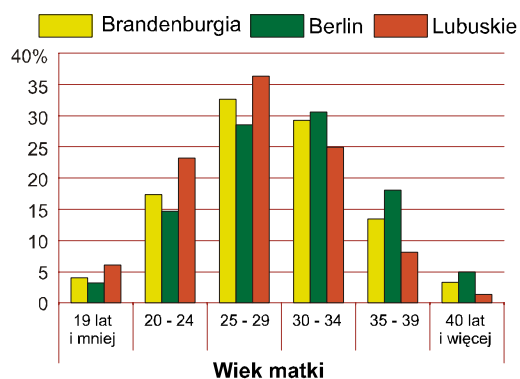
rania pierwszych małżeństw dla mężczyzn wyniosła 34,1 lat, dla kobiet 31,1 lat (w 2000 r. odpowiednio – 31,1 i 28,5 lat). Dla związków pierwszych w Berlinie wiek środkowy przyjął wartości: dla mężczyzn – 34,6 lat, a dla kobiet – 31,9 lat (w 2000 r. odpowiednio – 32,6 i 30,1 lat).

Decyzja o macierzyństwie odkładana w czasie

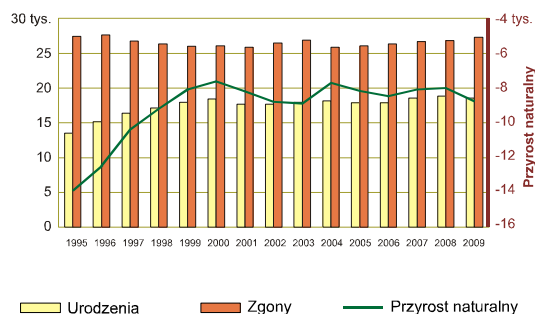
W ostatnich latach wyraźnie wzrosła płodność kobiet zamieszkujących obszar transgraniczny. W 2009 r. w województwie lubuskim współczynnik płodności wyniósł 44,9 urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat (35,8 w 2000 r.). W Brandenburgii natężenie urodzeń wśród kobiet będących w wieku rozrodczym (15-45 lat) wyniosło 43,3 urodzenia żywe na 1000 kobiet (33,9 w 2000 r.), w Berlinie – 45,2 wobec 40,1 w 2000 r.

Kobiety coraz później decydują się na macierzyństwo. Przeciętny wiek kobiet, które w 2009 r. w województwie lubuskim urodziły dziecko to 27,8 lat (wobec 25,4 lat w 2000 r.), a rodzących po raz pierwszy – 25,7 lat. W Brandenburgii kobiety rodziły pierwsze dziecko przeciętnie w wieku 27,5 lat, w Berlinie – 29,1 lat.

Urodzenia według wieku matki w 2009 r.

Ruch naturalny ludności w Brandenburgii

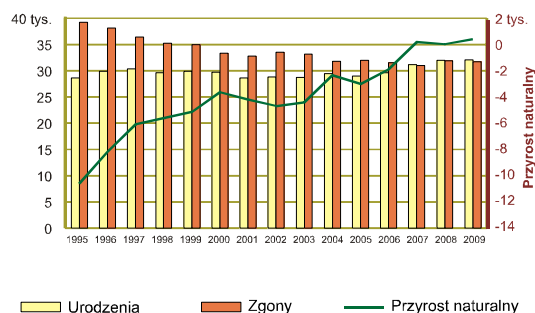
Dodatni przyrost naturalny, tam gdzie młodsza populacja

Od ponad dekady Brandenburgię cechuje ujemny przyrost naturalny. Względnie wyższy poziom zgonów i niższy poziom urodzeń wynika z mniej korzystnej struktury wieku ludności (niższy odsetek osób młodych, wyższy odsetek osób w wieku emerytalnym).

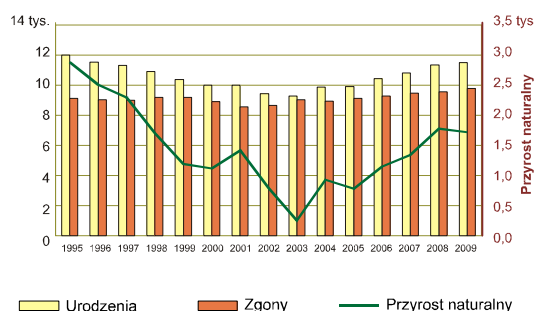
Również w Berlinie długo rejestrowano ujemny przyrost naturalny. Teraz pozostaje on na niskim poziomie: stopa urodzeń nieznacznie przewyższa stopę zgonów.

Charakterystyczny dla województwa lubuskiego względnie wyższy i dodatni przyrost naturalny jest rezultatem obserwowanego w ostatnich latach wzrostu liczby urodzeń (efekt realizacji urodzeń „odłożonych”).

Ruch naturalny ludności w Berlinie

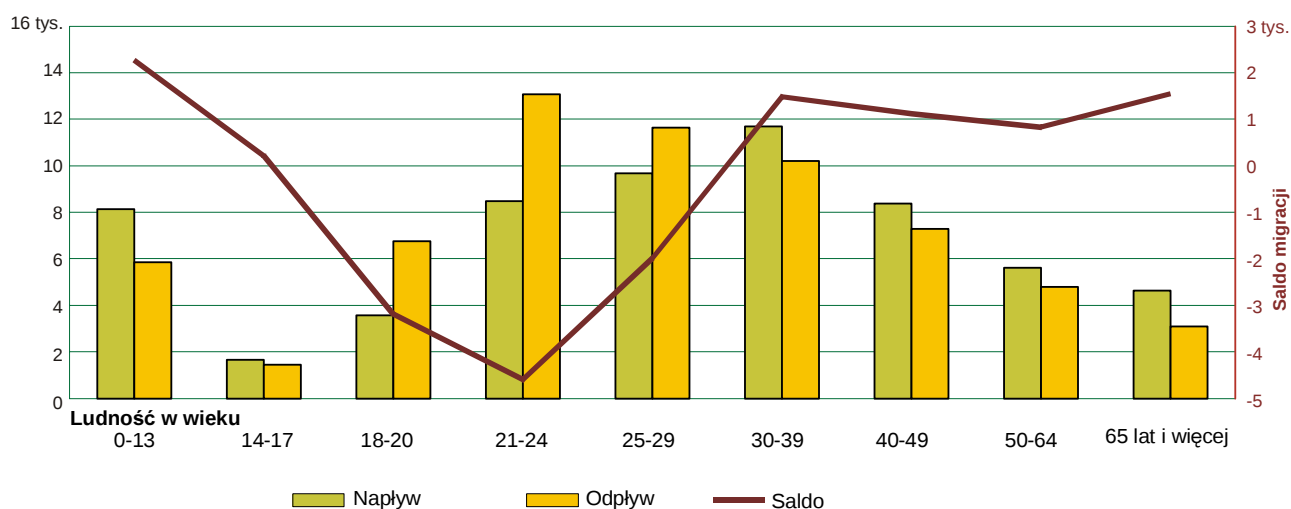

Ruch naturalny ludności w województwie lubuskim

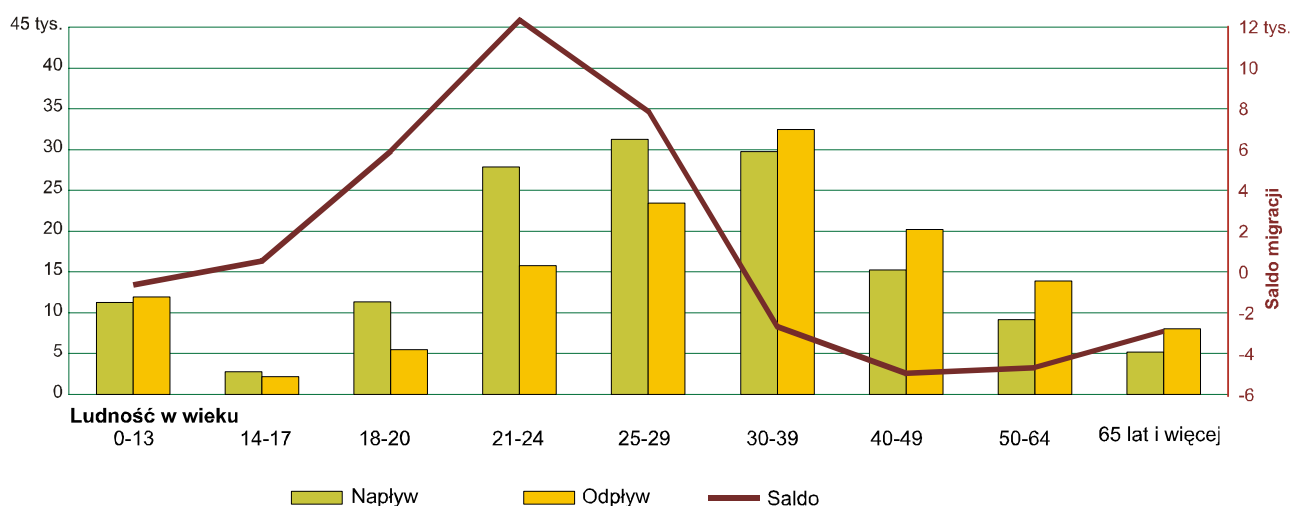

Migracje według grup wieku w 2009 r.

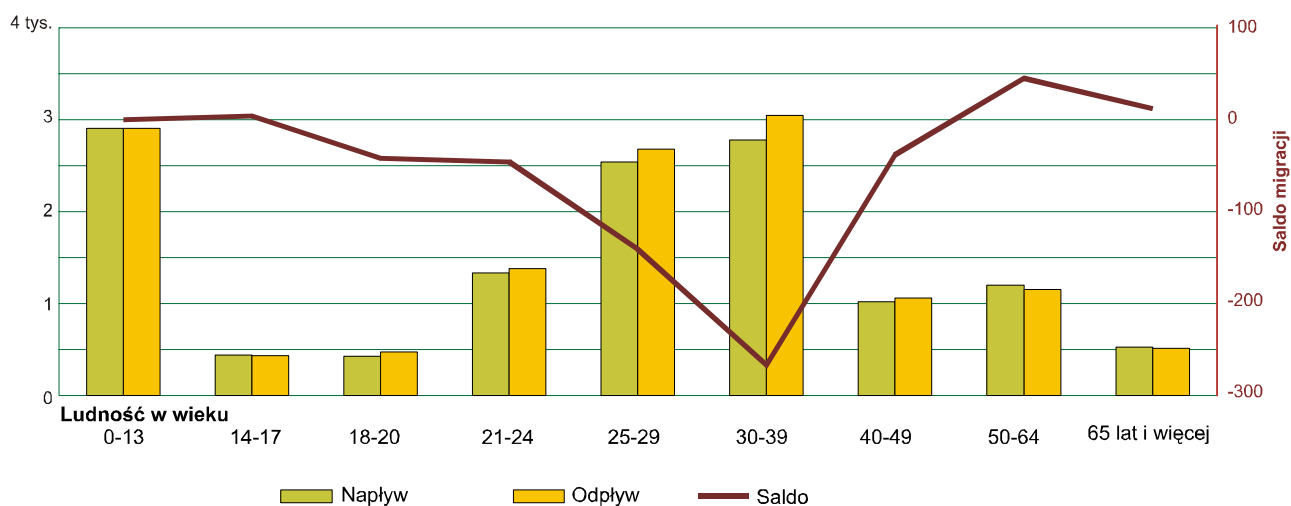
BRANDENBURGIA

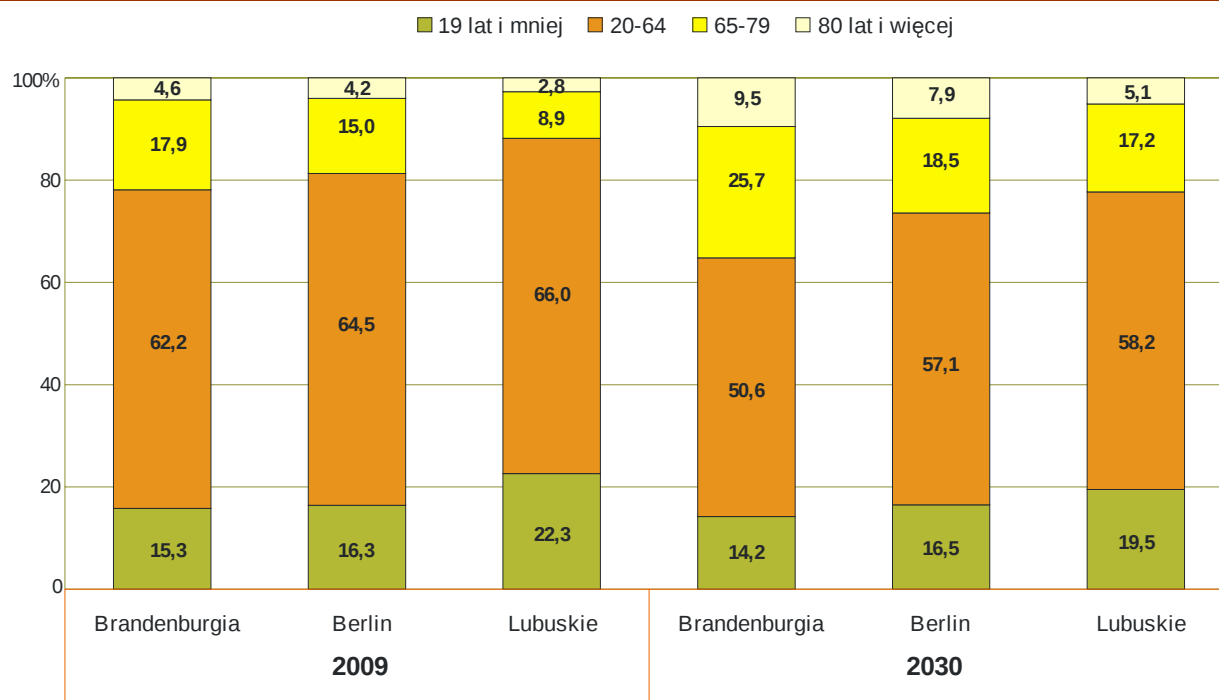
BERLIN

LUBUSKIE

Prognoza ludności według grup wieku

Gęstość zaludnienia w 2009 r.

